

VALKOHANSIKKAISIA „VALLANKUMOUSMIEHIÄ“

Perjantaina, kesäkuun 23 (10) pnä.

Ulkomaalaiset sanomalehdet alkavat jo esittää jonkinlaisia arvioita zemstvovaltuuston vastaanotosta tsaarin luona. Porvarillinen lehdistö tapansa mukaan imarteleo tsaarin myöntöväisyydestä ja zemstvomiesten järkevyydestä liikuttuneena, vaikka väliin livahtaakin vissii epäilyä niin epämääräisessä muodossa annettujen lupausten vakavuuden suhteen. Sosialistiset sanomalehdet sanovat suoraan ja selvästi, että tuo vastaanotto oli ilveilyä.

Itsevaltiudelle on edullista voittaa aikaa ja vetää nenästä liberaalista porvaristoa. Toisaalta diktaattorinvaltuudet Trepoville. Toisaalta merkityksettömiä ja tyhjämpäiväisiä lupauksia liberaaleille, jotta voitaisiin aiheuttaa uutta horjuntaa heidän jo niinkin horjuvissa riveissään. Itsevaltiudellisen hallituksen taktiikka ei ole tyhmää. Liberaalit leikkivät lojaalisuutta, maltillisuutta ja vaatimattomuutta. Miksikäs hallitus todellakin jättäisi käyttämättä hyväkseen heidän typeryyttään ja pelkuruuttaan? „Sodassa sodan tavalla“. Ei ole sofia sotajuonitta. Ja kun „vihollinen“ (liberaalinen porvaristo) on puoleksi vihollinen, puoleksi typeräkö ystävä,—niin miksi oltaisiin vetämättä sitä nenästä?

Hra Gaston Leroux, josta olemme jo puhuneet pääkirjoituksessa, tiedoittaa valtuuston vastaanotosta seuraavia, ei kovinkaan luotettavia, mutta joka tapauksessa kuvaavia ja merkittäviä yksityisseikkoja. „Parooni Frederiks, hoviministeri, sanoi valtuutetuille, että kaikesta hänen halustaan huolimatta hänen on vaikea saada keisaria ottamaan

vastaan hra Petrunkevitch, jolla sanotaan olevan vallankumouksellisia yhteyksiä. Ministerille vastattiin, että olihan Itävallan keisarin ministerien joukossa Andrassy, vaikka tämä oli aikoinaan ollut tuomittuna. Tuo perustelu poisti viimeiset esteet, ja kaikki valtuutetut otettiin vastaan”.

Perustelu on hyvä. Mutta länsieurooppalainen porvaristo ensi alussa sentään taisteli todenteolla, se oli aikoinaan jopa tasavaltalaistakin, sen johtajia „tuomittiin” — tuomittiin *valtiorikoksista*, s.o. ei ainoastaan vallankumouksellisista yhteyksistä, vaan *todellisista vallankumouksellisista teoista*. Sitten, monien vuosien, joskus vuosikymmenienkin kuluttua, nämä porvarit tyytyivät täydellisesti mitä vajanaisimpaan tynkäperustuslakiin, josta ei puuttunut ainoastaan tasavalta, vaan vieläpä yleinen äänioikeuskin ja todellinen poliittinen vapaus. Liberaaliset porvarit ovat tehneet lopullisesti sovinnon „valtaistuimen” ja poliisin kanssa, tulleet itse valtaan ja julmasti tukahduttaneet ja tukahduttavat herkeämättä työläisten jokaisen pyrkimyksen vapauteen ja yhteiskunnallisiin reformeihin.

Venäjän liberaalinen porvaristo tahtoo yhdistää mieluisan hyödylliseen: on mieluista, *kun sinua pidetään* miehenä, jolla on „vallankumouksellisia yhteyksiä”, — on hyödyllistä olla sellainen, että pystyt istumaan ministerituolissa keisari Nikolai Verisen aikana. Venäjän liberaaliset porvarit eivät lainkaan halua uskaltautua „tuomittaviksi” valtiorikoksista. He pitävät parempana *hypätä suoraan* niihin aikoihin, jolloin entisistä Andrassin tapaisista vallankumousmiehistä tuli järjestyspuolueen ministereitä! Vuonna 1848 kreivi Andrassy otti niin tarmokkaasti osaa vallankumoukselliseen liikkeeseen, että vallankumouksen tukahduttamisen jälkeen hänet tuomittiin *kuolemaan ja kuvallisesti (in effigie) hirtettiin*. Sittemmin hän asui emigranttina Ranskassa ja Englannissa, ja vasta vuoden 1857 armahduksen jälkeen palasi Unkariin. Silloin alkoi hänen „ministerin”-uransa. Venäläiset liberaalit eivät tahdo vallankumousta, he pelkäävät sitä, he tahtovat heti, olematta ensin vallankumouksellisia, käydä *entisistä vallankumouksellisista!* He tahtovat heti hypätä vuodesta 1847 vuoteen 1857! He tahtovat heti sopia tsaarin kanssa sellaisesta perustuslaista, jollaisia oli Euroopassa taantumuksen hillittömän riehunnan aikana vuoden 1848 vallankumouksen *tappion* jälkeen.

Niinpä niin, Andrásyn esimerkki on mainiosti valittu. Niin kuin aurinko pienessä vesipisarassa tässä Andrásyn vertaamisessa Petrunkevitshiin heijastuu paralleeli Euroopan aikoinaan vallankumouksellisen ja tasavaltalaisen porvarillisen demokratian ja Venäjän monarkistisen perustuslaillisen (vieläpä vuoden 1905 tammikuun 9 päivän jälkeenkin) porvarillisen „demokratian” välillä. Eurooppalaiset porvarit tappelivat ensin barrikadeilla tasavallan puolesta, sitten olivat maanpaossa ja lopuksi pettivät vapauden asian, kavalsivat vallankumouksen ja menivät perustuslaillisten monarkkien palvelukseen. Venäjän porvarit tahtovat „ottaa oppia historiasta” ja „supistaa kehitysvaiheita”: he tahtovat heti kavaltaa vallankumouksen, tulla heti vapauden asian pettureiksi. Yksityiskeskusteluissa he toistavat toisilleen Kristuksen sanoja Juudaalle: minkä teet, tee pian!

„Kun valtuutetut saatiin siihen palatsin huoneeseen, jonne tsaarin piti tulla”, jatkaa hra Gaston Leroux, „niin äkkiä havaittiin, ettei vallankumousmies Petrunkevitshilla ollut valkeita hansikkaita. Henkivartijaväen eversti Putjatin riisui oitis omansa ja antoi ne kiireesti vallankumousmies Petrunkevitshille”.

Vastaanotto alkoi. Ruhtinas Trubetskoi piti puheensa. Hra Gaston Leroux'n tiedoituksen mukaan hän aloitti kiittämällä siitä, että tsaari „oli suvainnut vastaanottaa heidät ja sillä todistanut luottavansa heihin”. Ruhtinas Trubetskoi vakuutti (eiköhän vain koko „perustuslaillisdemokraattisen” eli „osvobozhdenijelaisen” puolueen nimessä?), että „me olemme järjestyksen ja rauhan ihmisiä”, että tsaarin neuvonantajat ovat „johdattaneet tsaarin harhaan”. Hänen puheensa „uskaliain” kohta oli se, että säätyedustajain kokousta, jollaista Bulygin suunnittelee, „ei ole sallittava”... mistä syystä mielestänne?.. siitä syystä, että „te, teidän ylhäisyytenne, ette ole aateliin, kauppiain ja talonpoikain tsaari, vaan koko Venäjän tsaari”. „Edustuksen on edustettava poikkeuksetta koko kansaa”. Zemstvomiesten neuvottelukokouksen päätöslauselmasta, jonka olemme julkaisseet pääkirjoituksessa *, ei hiiskuttu sanaakaan, niin kuin voitiin odottaakin.

* Ks. tätä osaa, s. 516. Toim.

Hra Feodorov kosketteli puheessaan „valkohansikkaisten vallankumouksen”... *finanssipuolta*. Valtion budjetti suurenee sodan jälkeen 300—400 miljoonalla, tarvitaan „valtavaa edistuksen ja sivilisaation työtä”,— ja sitä varten on tarpeen „yhteiskuntapiirien riippumattomuus” ja „kaikkien kansan keskuudesta lähtöisin olevien kyvykkäiden ihmisten” (Trepovinko valvonnan alaisena valittujen?) „kutsu elämään”.

Tsaarin vastaus tunnetaan. „Lopetettuaan puheensa”, sähköttää hra Gaston Leroux, „tsaari keskusteli erittäin rakastettavasti jokaisen valtuutetun kanssa. Hän meni jopa niinkin pitkälle, että kysyi kuuluisalta vallankumousmieheltä (Petrunkevitchilta), eikö tämä ole aatelismarsalkka. Petrunkevitch vastasi, että ei. Silloin tsaari lausui toivomuksenaan, että koittaa päivä, jolloin Petrunkevitchista tulee aatelismarsalkka, ja sen jälkeen siirtyi toisen valtuutetun luo. Kun tsaari poistui huoneesta, saatettiin valtuutetut palatsin takahuoneeseen, jossa heille tarjottiin heidän mielestään noin 75 kopeekan lounas. Olipa asianlaita miten hyvänsä, mutta valtuutetut olivat tyytyväisiä tapahtuneen johdosta”. (Luvattiinhan nimittää ellei nyt heti ministeriksi, niin ainakin aatelismarsalkaksi! Samoinhan Andrassykin alkoi nähtävästi jostain aatelismarsalkan tapaisesta!) „He olivat jo alkaneet lähetellä kaikkialle lukemattomia sähköitä” (siitäkö aiheesta, että luottamus tsaarin ja „kansan” välillä on nyt ennallistettu?), „kun heille ilmoitettiin tsaarin vastauksen virallinen teksti. Suuri oli heidän hämmästyksensä, kun he eivät löytäneet siitä sitä ainoata tärkeätä lausetta, mikä tuntui lupaavan edes jotain. Lause: „Minun tsaarillinen tahtoni kutsua koolle kansan edustajat on järkähtämätön” oli saanut seuraavan sanamuodon: „Minun tsaarillinen tahtoni on järkähtämätön”. Valtuutetut lähettivät heti takaisin tämän virallisen tekstin, jota he eivät voineet ottaa vastaan. Hiukan kärsimättöminä he odottelivat tänään, että heille lähetetään se teksti, joka sisältää heidän kaikkien kuulemat sanat. Eräs valtuutettu sanoi minulle tänään illalla (hra G. Leroux'n sähkö on päivätty 20. (7.) kesäkuuta) tuon kummallisen sanojenvaihdon johdosta: se ei ole enää itsevaltiutta, vaan jotain silmäkääntötempuilua”.

Se ei ole huonomminkaan sanottu tai huonomminkaan keksitty, jos hra Leroux on kaiken tuon keksinyt. Silmän-

kääntötemppuilua siinä joka tapauksessa on, vaikka lupaus kansan edustajien koollekutsumisesta olisikin sisällytetty puheen viralliseen tekstiin. Valkoiset hansikkaat ja sitä paitsi lakeijan valkoiset hansikkaat ovat herrojen Petrunkevitchien ja Roditshevien poliittisen teon todellinen vertauskuva. He itse alkoivat silmäkääntötempuilusta, joka ei ilmennyt ainoastaan siinä, että he sopivat etukäteen vastaanoton ehdoista, vaan myös siinä, että he piiloittivat taskuun päätöslauselmansa ja todelliset toivomuksensa, puhuivat säädyttömiä asioita tsaarin petkuttamisesta j.n.e. j.n.e. Heillä ei ole nyt oikeutta valittaa siitä, että heidän tempuiluunsa on vastattu temppuilulla. Sillä lupaus kansan edustajien koollekutsumisesta ei yleensä merkitse kerrassaan mitään eikä se anna kerrassaan mitään, se jättää täyden vapauden niin Bulyginin ja Trepovin „perustuslaille” kuin myös kaikenlaisille lykkäyksille. Kaikki jää ennalleen,—vain liberaalit, joita on narrattu kuin pikku poikia ja häväisty lupaamalla aatelismarsalkan arvo, ovat tehneet palveluksen itsevaltiudelle lähettämällä sähkeitä „luottamuksesta” ja esittämällä sellaisia selostuksia vastaanotosta kuin esim. hra Nikitin Pietarin duumassa.

Emme tahtoisii esiintyä Kassandran¹²⁹ osassa. Emme tahtoisii ennustaa Venäjän vallankumoukselle naurettavaa ja häpeällistä loppua. Mutta me olemme velvollisia sanomaan suoraan ja avoimesti työläisille, sanomaan koko kansalle: asia on menossa sellaista loppua kohti. Perustuslaillinen muka demokraattinen puolue ja kaikki nuo herrat osvobozhdenijalaiset vievät asiaa juuri sellaista eikä toisenlaista loppua kohti. Älkää antako radikaalis-osvobozhdenijalaisten puheiden ja zemstvopäätöslauselmien räiskeen ja helinän pettää itseänne. Ne ovat „kansaa” varten maalattuja kulisseja, ja kulissien takana käydään vilkasta kauppaa. Liberaalinen porvaristo osaa suorittaa osajaon: radikaalinen lörpöttelijä lähetetään banketteihin ja kokouksiin, paa-tunut liikemies „valmistelemaan maaperää” hovikoplan keskuudessa. Ja koska kaikki valta jää edelleenkin ja lainkaan rajoittamattomana itsevaltiuden käsiin, niin sellaisen tapahtumainkulun kiertämättömänä lopputuloksena on „perustuslaki”, joka muistuttaa sata kertaa enemmän Bulyginin kuin osvobozhdenijalaisten perustuslakia.

Venäjän vallankumouksen kohtalo riippuu nyt proleta-riaatista. Vain se voi tehdä lopun tuosta kaupankäynnistä.

Vain se voi uusin sankariponnistuksin nostattaa joukot, hajoittaa horjuvan armeijan, vetää puolelleen talonpoikaiston ja ase kädessä valloittaa vapauden koko kansalle nujertamalla säälimättä vapauden viholliset ja heittämällä syrjään omanvoitonpyyhteiset ja häilyvät porvarilliset vapaudesta lavertelijat.

*„Proletari” № 5,
kesäkuun 26 (13) pnä 1905*

*Julkaistaan „Proletari” lehden
tekstin mukaan*
